

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากาญจนบุรี

The Professional Learning Community Management Affecting the 21st Century
Teaching Skills of Teachers in Schools under the Secondary Educational Service
Area Office Kanchanaburi

¹นิชากร ขำสุนทร และ ²พาที เกศธนากร

¹Nichakorn Kamsuntorn and ²Patee Kesthanakorn

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand.

E-mail: ¹nichakornkamsuntorn@gmail.com, ²patee.man@gmail.com

Received December 12, 2025; Revised December 28, 2025; Accepted December 31, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการ PLC 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน การปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน การสนทนาสะท้อนคิด การปฏิบัติ การร่วมมือรวมพลัง และการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติ และกรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พื้นที่วิจัยคือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 311 คน ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67–1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 2) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3) การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถทำนายการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 36.40

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

This article aimed to study 1) the professional learning community management, 2) the 21st century teaching skills of teachers, and 3) the professional learning community management affecting the 21st century teaching skills of teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi. The study employed a quantitative research design. The research framework consisted of five aspects of PLC management: shared norms and values, collective focus on goals, reflective dialogue on practice, collaboration, and openness to feedback on practice; and five aspects of 21st century learning management: curriculum development, learning unit design, classroom management strategies, innovation, educational technology and learning resources, and research for learning development. The research area comprised schools under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi. The sample consisted of 311 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling based on school size. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with content validity indices ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.96. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The research results were found as follows; 1) The overall and individual aspects of professional learning community management in schools were at a high level, with shared values and norms showing the highest mean score. 2) The overall and individual aspects of 21st century learning management of teachers were at a high level, with innovation, educational technology, and learning resources ranking highest. 3) Professional learning community management was able to predict 21st century learning management of teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi at 36.40 percent.

Keywords: Management; Professional Learning Community; the 21st Century Teaching Skills

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการทำงาน ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้ครู จำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีส่วนช่วย ส่งเสริมการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียน งานวิจัยของศุภลักษณ์ ชัยอาวุธ และเพ็ญแข ภูผายาง (2564) พบว่าโรงเรียนที่มีการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการ เรียนรู้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาบทบาทของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยังมีจำกัดทำให้ยังไม่ทราบแน่ชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ซึ่งเป็นช่องว่างขององค์ความรู้ที่ควร ศึกษาเพิ่มเติม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำกับดูแลและบริหารจัดการสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

จำนวน 29 แห่ง ซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านบริบทพื้นที่ ทรัพยากรทางการศึกษา จำนวนครู และสภาพชุมชนที่แตกต่างกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, 2567) ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในแต่ละสถานศึกษามีระดับและรูปแบบที่แตกต่างกัน แม้ว่านโยบายการจัดการศึกษาในปัจจุบันจะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชี้ชัดว่าการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีในระดับใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาครูและการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่อย่างเป็นระบบ

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการศึกษาที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู และการวิเคราะห์ผลของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาครูและการดำเนินงาน PLC ในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพถูกมองว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการรวมตัว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสะท้อนการปฏิบัติงานร่วมกัน วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2560) และอนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2560) เห็นว่า PLC เป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ขณะที่วิจารณ์ พานิช (2555) เน้นบทบาทของ PLC ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

งานวิจัยในประเทศของวิจิตรา ชูพันธ์ และ คณะ (2565) และปานหทัย ธรรมรัตน์ และ คณะ (2564) พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินงาน PLC อยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยองค์ประกอบสำคัญของ PLC ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม การทำงานเป็นทีม วัฒนธรรมองค์กร การนิเทศภายใน และโครงสร้างสนับสนุน ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ งานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ชี้ให้เห็นว่าครูโดยภาพรวมมีระดับการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังคงมีความแตกต่างตามบริบทของสถานศึกษา และยังเผชิญข้อจำกัดเชิงระบบในการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง ธนาพล บัวคำโคตร และไพบูลย์ ลี้มณี (2563) พบว่า ครูยังมีความต้องการพัฒนาในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และการจัดการชั้นเรียน โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่ขาดระบบสนับสนุนทางวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอว่าการนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้สามารถช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของครู และสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกิตติยา ศรีสมบัติ และสมชาย วัฒนกุล (2562) ซึ่งระบุว่า แม้ครูจะมีความตระหนักต่อความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 แต่ยังขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนการปฏิบัติ และการพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลัดดาวัลย์ ส่องทอง และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าครูยังมีความต้องการพัฒนาในด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และการจัดการชั้นเรียน อันสะท้อนถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างระบบสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูในระดับสถานศึกษาอย่างจริงจัง

บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นหน่วยงานราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้ประกอบด้วยกลุ่มงานสำคัญ อาทิ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา และหน่วยตรวจสอบภายใน

ในด้านวิสัยทัศน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีมุ่งพัฒนาองค์กรให้เป็นเลิศทางการศึกษา พร้อมยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ภายใต้พันธกิจที่ครอบคลุมการบริหารจัดการ การพัฒนาครู และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน โดยเน้นความเสมอภาค คุณภาพ และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในทุกมิติ

เขตพื้นที่การศึกษามีที่ตั้งครอบคลุมจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีลักษณะภูมิศาสตร์หลากหลาย ทั้งเขตเมืองและชนบท และมีพื้นที่ติดต่อกับหลายจังหวัด รวมทั้งชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ส่งผลให้สถานศึกษาในพื้นที่มีบริบทด้านทรัพยากร บุคลากร และสภาพชุมชนที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐาน บริบทดังกล่าวสะท้อนว่าการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยเฉพาะทักษะในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนอย่างเป็นระบบจากสำนักงานเขตพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การพัฒนาศักยภาพครู การสนับสนุนทรัพยากร และการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนในระดับจังหวัดและระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยด้านการพัฒนาครูและการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของ PLC มิได้เกิดจากการรวมกลุ่มของครูเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องอาศัยการสนับสนุนเชิงระบบ

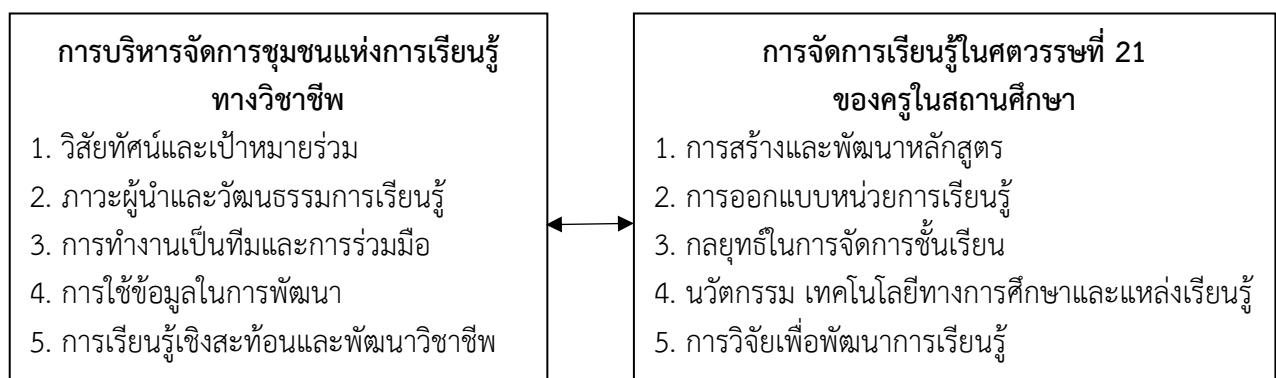
จากสถานศึกษา ทั้งในด้านโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการนิเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร งานวิจัยในบริบทประเทศไทยพบว่า การดำเนินงาน PLC ที่มีการกำหนดทิศทางและกลไกสนับสนุนอย่างชัดเจน สามารถเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของครู และส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม (ธนาพล บัวคำโคตร และ ไพบุลย์ ลิ้มมณี, 2563; ประคอง รัศมีแก้ว และ คณะ, 2567) ในระดับนานาชาติ งานวิจัยสะท้อนในทิศทางเดียวกันว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษา การทำงานร่วมกันของครู และการสนับสนุนเชิงโครงสร้างขององค์กร เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของ PLC และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญ (Liu et al., 2022; Vanblaere & Devos, 2016) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยช่วงหลังยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครูยังคงเผชิญความท้าทาย โดยเฉพาะความสามารถในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การบูรณาการเทคโนโลยี และการจัดการชั้นเรียนให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงระบบในการสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง (Admiraal et al., 2021; Scherer et al., 2021)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แม้จะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการดำเนินงาน PLC แยกจากกัน รวมถึงงานที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง PLC กับคุณภาพการสอน แต่ยังขาดการศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์ ผลของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยตรง โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา งานวิจัยนี้จึงนำแนวคิดและองค์ประกอบของ PLC และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้และสนับสนุนการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาครูในระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยอ้างอิงจากงานของวิจารณ์ พานิช (2555), อนุสรานุวรรณวงศ์ (2560), สิริรักษ์ นักดนตรี (2562), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560), บุญชอบ จันทาพูน และคณะ (2561), สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2561) และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2561) ซึ่งสรุปเป็นองค์ประกอบ 5 ด้าน

สำหรับตัวแปรตาม ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากจินตนา ศิริธัญญารัตน์ (2561) และ ลัดดาวัลย์ สอึงทอง (2564) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแผนภาพที่แสดงต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู รวมทั้งศึกษาผลของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัดระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในประเด็นต่าง ๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 1,630 คน จากสถานศึกษา 29 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 311 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จากนั้นจึงสุ่มเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูในแต่ละชั้นภูมิให้ได้จำนวนที่เป็นสัดส่วนกับประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ วัดระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555), อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2560), สิริรักษ์ นักดนตรี (2562), บุญชอบ จันทาพูน และคณะ (2561), สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2561) และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2561) ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม (2) ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการเรียนรู้ (3) การทำงานเป็นทีมและการร่วมมือ (4) การใช้ข้อมูลในการพัฒนา และ (5) การเรียนรู้เชิงสะท้อนและพัฒนาวิชาชีพ ตอนที่ 3 แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ วัดระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สร้างจากกรอบแนวคิดของจินตนา ศิริธัญญรัตน์ (2561) และลัดดาวัลย์ สอึงทอง (2564) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร (2) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (3) กลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน (4) นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ และ (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พบว่า 46 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และ 4 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ทำโดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มจากการนำหนังสือขอความร่วมมือจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลภาคสนาม จากนั้นผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ไปยังโรงเรียนในสังกัดเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งประสานงานและติดตามผลผ่านทางโทรศัพท์ให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามกลับภายในระยะเวลา 7-15 วัน การดำเนินงานดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามครบจำนวน 311 ชุด ตามที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มจากการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จากนั้นจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม

สำเร็จรูปทางสถิติ โดยข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมตีความตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1981, p.195) เพื่อจัดระดับความคิดเห็นตั้งแต่น้อยที่สุดถึงมากที่สุด นอกจากนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้งด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก) นอกจากนี้ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ผลการวิจัย

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับมากในภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ด้านภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้เชิงสะท้อนและพัฒนาวิชาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือ และด้านการใช้ข้อมูลในการพัฒนา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวม

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม	4.36	0.27	มาก
2. ด้านภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการเรียนรู้	4.34	0.28	มาก
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือ	4.30	0.26	มาก
4. ด้านการใช้ข้อมูลในการพัฒนา	4.29	0.28	มาก
5. ด้านการเรียนรู้เชิงสะท้อนและพัฒนาวิชาชีพ	4.32	0.26	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.18	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.34$) ด้านการเรียนรู้เชิงสะท้อนและพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือ ($\bar{X} = 4.30$) และด้านการใช้ข้อมูลในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.23	0.27	มาก
2. ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้	4.30	0.27	มาก
3. ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน	4.27	0.29	มาก
4. ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้	4.31	0.27	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.28	0.37	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.21	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$) ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.27$) และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมสามารถทำนวยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ได้ร้อยละ 36.40 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อน PLC อย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดระบบ

การทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสะท้อนว่าการดำเนินงาน PLC ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งบ่งชี้ว่าการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินงาน PLC การที่ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจร่วมกันในทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความผูกพันต่อองค์กร และความรับผิดชอบร่วมต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่า PLC จะเกิดความเข้มแข็งได้เมื่อมีเป้าหมายร่วมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน (วิจารณ์ พานิช, 2555; ปานหทัย ธรรมรัตน์, 2564)

ด้านการปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน การสนทนาสะท้อนคิดการปฏิบัติ การร่วมมือรวมพลัง และการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติ ล้วนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนว่าครูและผู้บริหารมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ใช้ข้อมูลและประสบการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และเปิดรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง ลักษณะดังกล่าวสะท้อนภาพของ PLC ในเชิงกระบวนการเรียนรู้ร่วมที่เชื่อมโยงกับการพัฒนางานสอนโดยตรง มากกว่าการเป็นกิจกรรมเชิงรูปแบบเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ PLC ที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการสะท้อนผลการทำงานร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนว่าครูให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มความหลากหลายของสื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการคิดขั้นสูงของผู้เรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข, 2560)

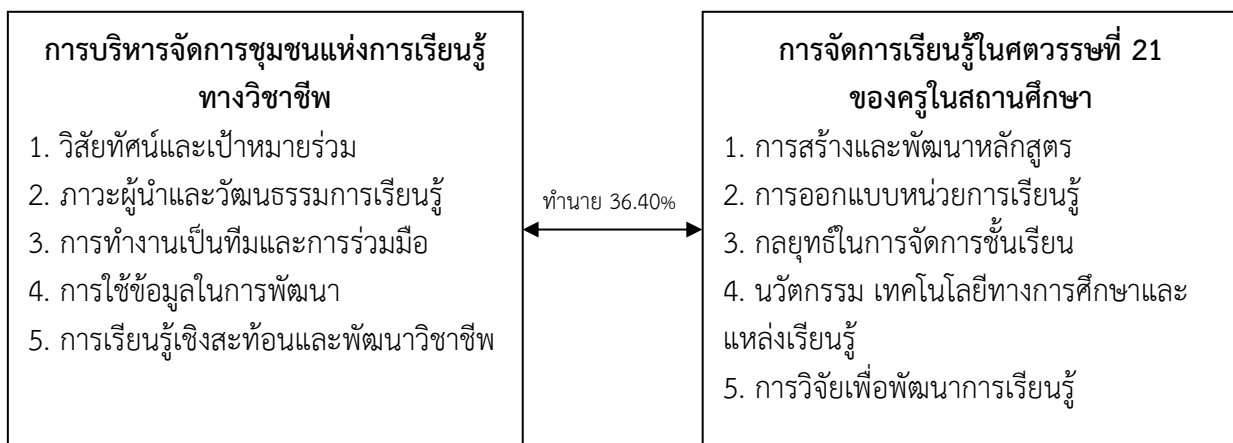
ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียนที่อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าครูมีความสามารถในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ขณะเดียวกัน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ยังสะท้อนว่าการใช้กระบวนการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ อาจยังต้องได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในเชิงระบบ ผลการวิจัยในภาพรวมจึงชี้ให้เห็นว่าครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่ยังมีพื้นที่สำหรับการพัฒนาเพิ่มเติม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถทำนายการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 36.40 แสดงให้เห็นว่า PLC เป็นปัจจัยเชิงระบบที่มีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา โดยสะท้อนว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะบุคคลของครูเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับบริบทการทำงานร่วมกัน การสนับสนุนจากผู้บริหาร และกระบวนการเรียนรู้ร่วมในองค์กร การที่สถานศึกษามีการส่งเสริม PLC อย่างเป็นระบบช่วยให้ครูมีโอกาสพัฒนาความรู้ ทักษะ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า PLC เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (ประคอง รัชมีแก้ว, 2567; Vanblaere & Devos, 2016) อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังสะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่นนอกเหนือจาก PLC เช่น

นโยบายการศึกษา ทรัพยากร สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของครู ซึ่งเป็นประเด็นที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความเชื่อมโยงเชิงโครงสร้างระหว่างการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยพบว่า องค์ประกอบทั้งห้าด้านของ PLC ได้แก่ วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมและการร่วมมือ การใช้ข้อมูลในการพัฒนา และการเรียนรู้เชิงสะท้อนและพัฒนาวิชาชีพ มีบทบาทสำคัญต่อความสามารถของครูในการออกแบบ พัฒนา และจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุม การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การใช้กลยุทธ์จัดการชั้นเรียน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

จากแผนภาพที่ 2 แสดงถึง โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวในการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่สนใจแสวงหาความรู้และประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจใหม่ ๆ รวมทั้งบริหารจัดการและสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลภายในโรงเรียน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคคลและการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายร่วมกัน ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม และการอยู่ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร ทำให้มีพลังมากพอที่สร้างภาพความสำเร็จร่วมกัน มีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ ความเชื่อ คุณงานความดี เกิดผลลัพธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นจุดหมายปลายทางของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็ง

1.2 ด้านภาวะผู้นำและวัฒนธรรมการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารมีการกระจายภาวะผู้นำ โดยคำนึงถึงความสามารถส่วนบุคคล ความพร้อมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่าง

มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ สนับสนุนการทำงานของทีม สามารถใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกัน และติดตามผลการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเป้าหมายแนวคิดที่เหมือนกันรวมกลุ่มกันอย่างสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน เกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ ทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

1.4 ด้านการใช้ข้อมูลในการพัฒนา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่สามารถเปิดใจไว้วางใจ และเคารพซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างอิสระ เอื้ออาทร เกื้อกูลกันมีความสุข และมีเจตคติที่ดีต่อกัน เรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกัน สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม เรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและเสริมสร้างสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

1.5 ด้านการเรียนรู้เชิงสะท้อนและพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันสะท้อนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการลงมือปฏิบัติงานจริง และสรุปออกแบบสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบสำหรับพัฒนาตนเองหรือการพัฒนาการทำงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผ่านติดตามตรวจสอบ การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และแก้ไขข้อบกพร่อง

2. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอน โดยการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ สร้างกระบวนการเรียนรู้และทักษะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสืบค้นจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน สนับสนุนให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์จากการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดเป็นทักษะที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ทักษะในการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสังคมในศตวรรษที่ 21

2.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ หมายถึง ทักษะการดำเนินการวางแผนในการพิจารณาคุณลักษณะผู้เรียนของครู เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน วิธีการสอนและกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังที่ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้แล้ว

2.3 กลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน หมายถึง ทักษะในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ได้อย่างชาญฉลาด

2.4 นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง หมายถึง ทักษะในการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง ทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ โดยการนำผลจากการประเมินในชั้นเรียนมาพิจารณาเพื่อนำผลมาพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ และเกิดการเรียนรู้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

สรุป

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากาญจนบุรีอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับมาก
เช่นเดียวกัน โดยการบริหารจัดการ PLC สามารถทำนวยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูได้
ร้อยละ 36.40 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างและกระบวนการของ PLC มีบทบาทเชิงนัยสำคัญต่อการยกระดับ
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ ดังนั้น การพัฒนา PLC อย่างเป็นระบบต่อเนื่องในระดับสถานศึกษา
และเขตพื้นที่จึงเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนใน
ระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
สถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูร่วม
กำหนดวิสัยทัศน์ร่วม พัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และใช้ข้อมูลจริงเป็นฐานในการพัฒนางาน เพื่อเสริม
ความเข้มแข็งของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบสำคัญว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์และ
สามารถทำนวยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ
วางแผนพัฒนาครูและสถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างระบบ PLC ที่มีคุณภาพ กระบวนการ
ทำงานร่วมกันของครู และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

สำหรับประเด็นการวิจัยในอนาคต ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านต่อไปนี้

1. การศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
3. การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา ศรีสมบัติ และ สมชาย วัฒนกุล. (2562). การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 21(4), 45–60.
- จินตนา ศิริธัญญรัตน์. (2561). *การออกแบบระบบการเรียนการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนาพล บัวคำโคตร และ ไพบุลย์ ลิ้มมณี. (2563). แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33.
วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 7(8), 89–103.

- บุญชอบ จันทาพูน, สุวดี อุปปินใจ, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และ ไพรง รัตนชูวงศ์. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ต้นยาง จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิจัยและพัฒนาโดยองค์กรในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 17–27.
- ประคอง รัศมีแก้ว, วิฑิตาภรณ์ เพ็งหนู และ วิโรจน์ สุรสาคร. (2567). รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านหนองแห่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. *วารสารสิทธิประโยชน์*, 25(2), 2365–2374.
- ปานหทัย ธรรมรัตน์, ไซยา ภาวะบุตร และ ชรินดา พิมพ์บุตร. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 10(37), 73–82.
- ลัดดาวัลย์ ส่องทอง และ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(2), 73–86.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสอภทัย.
- วิจิตรา ชูพันธ์, อรรครา ธรรมิกุล, และ ชีระพงษ์ สมเขาใหญ่. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(1), 616–629.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, เอกรินทร์ สังข์ทอง และ ขวลิท เกิดทิพย์. (2560). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, 12(2), 123–134.
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2561). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริรักษ์ นักดนตรี และ ยศวีร์ สายฟ้า. (2562). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมีอาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 13(3), 277–289.
- สุพรรณิ บุญหนัก. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 2(4), 58–68.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566*. กาญจนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือประกอบกรอบการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อนุสร สวรรณวงศ์ วลัยพร ศิริภิรมย์ และ พรรณทิพา ศิริบรรณพิทักษ์. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน. *วารสารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 44(3), 221–237.
- Admiraal, W., et al. (2021). *Teachers’ readiness to implement 21st century skills: A cross-national study*. *Teaching and Teacher Education*, 100, 103255.

Best, J. W. (1981). *Research in Education* (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.

Liu, S., Hallinger, P., & Feng, D. (2022). Supporting The Professional Learning of Teachers in Professional Learning Communities: The Role of School Leadership. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(3), 423–442.

Scherer, R., Howard, S. K., Tondeur, J., & Siddiq, F. (2021). Profiling teachers' readiness for online teaching and learning in higher education: Who's ready? *Computers in Human Behavior*, 118, Article 106675.

Vanblaere, B., & Devos, G. (2016). Relating school leadership to perceived professional learning community characteristics: A multilevel analysis. *Teaching and Teacher Education* 57(5), 26-38.